

นิทานสุภาษิตจีน (129)

成语故事 (一百二十九)

นิทานสุภาษิตจีนที่ “เรียนไทยได้จีน” จะนำเสนอในฉบับนี้คือ 不耻下问/不耻下问 Bù chǐ xià wèn (บู ฉื่อ เซี่ย เวิน) โดย คำว่า 不 bù (บู) แปลว่า ไม่ 耻/耻 chǐ (ฉื่อ) แปลว่าอับอาย 下/廢 xià (เซี่ย) แปลว่า ลง ต่ำ ในที่นี้หมายถึงผู้มีฐานะต่ำต้อยกว่า 问/问 wèn (เวิน) แปลว่า ถาม 不耻下问/不耻下问 จึงแปลว่า ไม่ละอายที่จะสอบถามเรื่องราวหรือความรู้จากผู้ที่มิมีฐานะต่ำต้อยกว่าตน เป็นคำที่ใช้สอนให้คนเรารู้จักอ่อนน้อมต่อตน และหมั่นศึกษาหาความรู้นั่นเอง

ราชวงศ์โจวตะวันออกของจีน 东周/東周 Dōng Zhōu (ตงโจว) ได้ถูกแบ่งย่อยออกเป็นยุคชุนชิว 春秋 Chūn Qiū กับยุคจั้นกั๋ว 战国/戰國 Zhàn Guó ในยุคชุนชิวบ้านเมืองแตกแยกออกเป็นหลายก๊กก่อกองศึกสงครามวุ่นวาย แต่ยุคนี้ก็ถือว่าเป็นยุคมีดีไปเสียทีเดียว เพราะยังเป็นยุคแห่งการพัฒนาด้านอุดมการณ์ แนวคิด จนก่อเกิดเป็นยุคแห่งนักปราชญ์และสำนักปรัชญา แต่ละสำนักแข่งขันกันเผยแพร่แนวคิดของตนออกมา และอาจโจมตีแนวคิดของสำนักอื่นๆ

(ที่มาภาพ : <https://image.baidu.com/search>)

จนเรียกขานกันว่า ยุคร้อยปราชญ์หลากสำนัก 诸子百家/諸子百家 Zhū zǐ bǎi jiā (จู ฉื่อ ไป เจีย) หลากสำนักประชันแข่งธรรม 百家争鸣/百家争鸣 Bǎi jiā zhēng míng (ไป เจีย เจิง หมิง) นักปราชญ์ที่มีชื่อเสียงมากท่านหนึ่งก็คือขงจื้อ(ขงจื้อ) 孔子 Kǒngzǐ ท่านเป็นผู้นำและเป็นเจ้าสำนักปรัชญาหฺวู 儒家 Rú Jiā (หฺวูเจีย) แนวคิดของขงจื้อ

มีอิทธิพลต่อสังคม การเมือง และวัฒนธรรมจีนในยุคหลังต่อมา โดยเฉพาะในยุคหลังต่อมา

เฉพาะในยุคอันอู่ตี้แห่งราชวงศ์ฉิน พระองค์ถึงกับประกาศห้ามเผยแพร่แนวความคิดของสำนักอื่นให้เหลือเฉพาะแนวความคิดปรัชญาหฺวูเท่านั้น เรียกขานนี้ว่า 罢黜百家独尊儒术/罷黜百家獨尊儒術 Bà chù bǎi jiā dú zūn rú shù (ปา ชู ไป เจีย ตู จุน หฺวู ฉู) จนแนวคิดของหฺวูนี้ได้ฝังแน่นอยู่ในจิตใจ จนกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต แต่น้อยคนจะรู้ว่าขงจื้อจะสร้างแนวคิดปรัชญาเป็นของตนเองได้นั้น เขาต้องผ่านการฝึกฝน ค้นคว้าหาความรู้และพากเพียรสักเพียงใด โดยยกตัวอย่างวิธีการหาความรู้ของขงจื้อ แม้ว่าขงจื้อได้ชื่อว่าเป็นสุดยอดนักปราชญ์ แต่เรื่องแสวงหาความรู้ที่เขาไม่เคยหยุดเลย มีครั้งหนึ่ง เขาได้เข้าร่วมพิธีกรรมของราชสำนักแห่งรัฐหลู่ ในบริเวณพิธีขงจื้อก็ซักถามเกี่ยวกับพิธีกรรมจากผู้ร่วมงาน เจอใครก็ถามไปหมด จนรู้ขั้นตอนพิธีกรรมอย่างแจ่มแจ้งแล้วถึงหยุด ในขณะที่ก็มีคนพูดเชิงกระแนะกระแหมท่านว่า ได้ยินมาว่าท่านขงจื้อเป็นผู้รอบรู้ และเก่งทางด้านพิธีกรรมธรรมเนียมอย่างไรเปรียบมิได้ แต่วันนี้ได้เห็นตัวจริงเสียงจริงแล้ว ก็ไม่เห็นเก่งดังว่า เข้ามาในงานหลวงทั้งที กลับไม่รู้อะไรเกี่ยวกับธรรมเนียมพิธีการของรัฐหลู่เอาเสียเลย ต้องถามผู้คนไปทั่ว ขงจื้อได้ยินผู้คนนิทานตนเองต่อหน้าเช่นนี้ จึงตอบไปว่า อันความรู้บางสิ่งนั้น เมื่อเราไม่รู้ ก็คือไม่รู้ เมื่อไม่รู้ก็ไม่อายที่จะถาม แม้ผู้ที่ถูกถามจะมีฐานะที่ต่ำต้อยกว่า และเมื่อถามแล้วก็จะเกิดความรู้อย่างแจ่มแจ้งแล้ว ก็จะหลีกเลี่ยงความผิดพลาดได้ มันมิใช่สิ่งที่ดีหรือหรือ เหล่าผู้นิทานขงจื้อทั้งหลาย ก็ได้แต่หน้าแดงพูดต่ออะไรไม่ได้อีก

ข้อคิดจากประโยคสุภาษิตนี้

成语比喻: 谦虚好学, 不介意向不及自己的人请教。

成語比喻: 謙虛好學, 不介意向不及自己的人請教。

Chéngyǔ bǐyù: Qiānxū hào xué, bú jièyì xiàng bùjí zìjǐ de rén qǐngjiào.

เฉิงยหู่ ปี้ยวี่: เซียนซวี เท้า เสว, ปู้ เจียอี เซียง ปู้จี้ จื่อจี้ เตอะ เหริน ฉิ่งเจียว

สุภาษิตเปรียบว่า อ่อนน้อมถ่อมตน รักการเรียนรู้ ไม่อายที่จะสอบถามความรู้จากผู้ที่มีความรู้ต่ำกว่าตน

ประโยคตัวอย่างที่ใช้สำนวนสุภาษิตนี้ เช่น

如果你不耻下问, 你就能把公司里的各种事情都处理得好。

如果你不耻下问, 你就能把公司里的各种事情都处理得好。

Rúguǒ nǐ bù chǐ xià wèn, nǐ jiù néng bǎ gōngsī lǐ de gè zhǒng shìqíng dōu chǔlǐ dé hǎo.

หฺรูกั๋ว หนึ่ ปู้ ฉื่อ เซีย เวิน, หนึ่ จิว เหมิง ป่า กงซือ หลี่ เตอะ เก้อ โจ่ง ฉื่อฉิง โตว ฉูหลี่ เต้อ ห่าว

ถ้าหากคุณไม่อายที่จะถามลูกน้อง คุณก็จะบริหารจัดการงานทุกอย่างของบริษัทได้อย่างเรียบร้อย

ศูนย์ภาษาและวัฒนธรรมจีนสิรินธร

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง